

Κολλυβάδες Πατέρες: το νεόφωτο σέλας της Ορθοδοξίας (Δρ Χαραλάμπης Μ. Μπούσιας, Μέγας Υμνογράφος της των Αλεξανδρέων Εκκλησίας)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=163784>]

Οι Κολλυβάδες Πατέρες για να αποφύγουν τις φιλονικίες, σύμφωνα με την εντολή του Αποστόλου Παύλου: «έρεις και μάχας νομικάς περίιστατο· εισί γαρ ανωφελείς και μάταιοι», τα σκάνδαλα και τους διωγμούς, εγκατέλειψαν τις ασκητικές τους

παλαιστρος. Φέροντες το υποτιμητικό στίγμα του «Κολλυβά» ως άλλα αποδημητικά πτηνά του Πνεύματος διασκορπίσθηκαν στα νησιά του Αιγαίου πελάγους. Όπως ο Σταυρός του Κυρίου μας από όργανο ατιμωτικό έγινε όργανο τιμητικό, όργανο σωτηρίας, έτσι και πολλοί ατιμωτικοί τίτλοι, που αποδόθηκαν σε ευσεβείς, στο διάβα των αιώνων έγιναν τίτλοι τιμής και δόξας. Ένας τέτοιος τίτλος είναι και αυτός του «Κολλυβά», που οι αγιορείτες πατέρες, οι υπέρμαχοι των πατρικών παραδόσεων και της ευσεβείας έφεραν σιγοψελλίζοντας κάθε ένας από αυτούς μαζί με το δέσμιο Χριστού Παύλο: «Εγώ τα στίγματα του Κυρίου Ιησού εν τω σώματί μου βαστάζω».

Τα φιλόξενα Αιγαιοπελαγίτικα νησιά έγιναν πνευματικά δάση, όπου στους κλώνους των δένδρων τους έκτισαν τις ασκητικές τους φωλιές οι αγωνιστές Κολλυβάδες

Πατέρες. Εκεί αγκαλιασμένοι από ένα λαό που διψούσε για αλήθεια και παράδειγμα ζωής οι Κολλυβάδες έσπειραν το λόγο του Θεού και η σπορά εκαρποφόρησε «εις εκατόν». Οι φωλιές αυτές, τα ιερά κοινόβια και τα ησυχαστήρια έγιναν κέντρα πνευματικής ακτινοβολίας, που έφεραν την άνοιξη της πνευματικής ανανέωσης και αναβαπτίσεως του γένους στις αθόλωτες πηγές και τα διαυγέστατα νάματα της γνήσιας και ζώσας ιεράς παραδόσεως. Δημιουργήθηκε έτσι μια πνευματική αναγέννηση στους κόλπους της Ορθόδοξης Εκκλησίας, η οποία μετέδιδε την εμπειρία της αδιάλειπτης προσευχής, της μελέτης των πατερικών κειμένων και της συχνής θείας Μεταλήψεως. Για την πνευματική αυτή αναγέννηση την ενάντια στην εκκοσμίκευση, η οποία και σήμερα απειλεί να αλλοιώσει το πνεύμα του Ορθόδοξου μοναχισμού και γενικότερα την Ορθόδοξη Παράδοση, και φυσικά για τους Κολλυβάδες Πατέρες, τους σκαπανείς αυτούς του Πνεύματος, σεμνύνεται σύμπασα η Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία και τιμά και γεραίρει την μνήμη τους με ψαλμούς και ύμνους και ωδές πνευματικές. Οι Κολλυβάδες Άγιοι Πατέρες και οι ομόφρονές τους, οι αγωνιζόμενοι «έως θανάτου περί της αληθείας», αποτελούν το νεόφωτο σέλας της Ορθοδοξίας, που φωτίζει κάθε ψυχή ρέπουσα προς την εκκοσμίκευση και χαλάρωση των χρηστών ηθών και δογμάτων. Αναφέρουμε τους κυριώτερους από αυτούς, με σύντομο ιστορικό για κάθε ένα πεπεισμένοι ότι όλοι τους υπάρχουν πρότυπα πίστεως «ων αναθεωρούντες την έκβασιν της αναστροφής» μιμούμεθα την πίστη.

Ηγέτης του Κολλυβαδικού κινήματος υπήρξε ο Σχολάρχης της Αθωνιάδος Σχολής Νεόφυτος, ο Καυσοκαλυβίτης, ο οποίος αναγκάστηκε το 1759 να εγκαταλείψει το Άγιον Όρος, για να συνεχίσει το διδακτικό του έργο στη Χίο (1759-1763), στην Αδριανούπολη (1763-1767), στο Μπρασσόβ της Τρανσυλβανίας (1779-1773) και στο Βουκουρέστι (1773-1784), όπου και κοιμήθηκε. Στο πλευρό του συντάχθηκαν οι διδάσκαλοι, Αθανάσιος ο Πάριος, Χριστόφορος ο Προδρομίτης, ο λόγιος μαθητής του Ευγενίου Βουλγάρεως από την Άρτα, ο οποίος έλαβε το μοναχικό σχήμα στη Σκήτη της Αγίας Άννης πριν αποσυρθεί στην Ιβηριτική Σκήτη του Τιμίου Προδρόμου, εκ της οποίας προέρχεται και η προσωνυμία του, οι Ιερομόναχοι Αγάπιος ο Κύπριος, Ιάκωβος ο Πελοποννήσιος, Παρθένιος ο Σκούρτος, ο ζωγράφος, πνευματικός πατέρας του Αγίου Νικοδήμου, ο ερημίτης Παΐσιος, ο μετέπειτα Οσιομάρτυς, και αργότερα οι Όσιοι, Νικόδημος ο Αγιορείτης και Μακάριος ο Νοταράς. Ομόφρονές του και ομόζηλοί του οι οποίοι του συμπαραστάθηκαν στον αγώνα του ήσαν ο Ευθύμιος Σταυρουδάς, Γέροντας του Καρακαλλινού Κελλίου των Εισοδίων της Θεοτόκου, παραδελφός και βιογράφος του Αγίου Νικοδήμου ο οποίος και έδωσε σ' αυτόν το 1783 το Αγγελικό Σχήμα, και ο Αγάπιος, ιερομόναχος εκ Δημητσάνης, με τον οποίο συνεργάστηκε ο θείος Νικόδημος, για τη συστηματική κατάταξη και ερμηνεία των Ιερών Κανόνων, δηλαδή το «Πηδάλιον». Αυτόν έστειλε

αργότερα στην Κωνσταντινούπολη για να εγκρίνει το σύγγραμμα ο Πατριάρχης. Επίσης Ιωάσαφ ο Χίος, ιερομόναχος από τη Σκήτη του Αγίου Δημητρίου, Ιωάσαφ ο Πάριος, ο Κοντός, ομοίως από τη Σκήτη του Αγίου Δημητρίου και ο Όσιος Γέρων Σίλβεστρος, ο Καισαρέας, με τον οποίον κοινοβίασε ο Άγιος Νικόδημος στο Παντοκρατορινό κελλί του Αγίου Βασιλείου, όπου και συνέγραψε τη «Χρηστοθήθεια». Οφείλουμε επίσης να μνημονεύσουμε το Γέροντα Αρσένιο τον Πελοποννήσιο, της Συνοδείας του Οσίου Νήφωνος στην Νάξο, ο οποίος επανέκαμψε και αγωνιζόταν στη Σκήτη του Παντοκράτορος, την Καψάλα, και από το στόμα του οποίου στις Καρυές αργότερα ο Άγιος Νικόδημος άκουσε ουράνια γλυκύτατα ρήματα περί της ασκητικής ζωής και όλος ετρώθη από αυτά προς τα κρείττονα χαρίσματα. Μαζί του το 1782 ήλθε ο Άγιος Νικόδημος στη Σκυροπούλα, όπου έγραψε το «Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιον».

Τέλος αναφέρουμε τον Ιερόθεο, υποτακτικό του Αγίου Νικοδήμου στην καλύβη του Θεωνά, στην Καψάλα, για έξι χρόνια καθώς και τον Κύριλλο τον αντιγραφέα, από τη Μονή Προυσού της Ευρυτανίας, τον επί δεκαεννέα έτη ιερομόναχο στο Άγιον Όρος. Αυτός επί επτά έτη έμεινε στην υπακοή του Αγίου Νικοδήμου.

(συνεχίζεται)